

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Era nouă!

Sibiu, 18 Iunie n.

Despre *era nouă*, care și-a făcut intrarea în Ungaria, scriu nu de mult ziarul german „Frankfurter Zeitung” un articol mai lung și interesant.

Articolul eră trimis dela Viena, prin urmare eră scris de unul care cunoaște bine situația politică din jumătatea de dincoace a monarhiei austro-ungare, cunoaște schimbările politice, cari au urmat în Ungaria după venirea coaliției la putere și după ajungerea partidului kossuthist ca să aibă majoritatea absolută în dietă.

Cu toate că scriitorul articolului nu vede nimic neașteptat în ceea ce s'a întâmplat, în ajungerea coaliției la putere și în ajungerea kossuthistilor la majoritate absolută parlamentară, lucruri pe cari cei inițiați mai bine în afacerile interne ale imperiului austro-ungar le-au așteptat cu siguranță, își exprimă totuș mirarea, că a urmat și ceva la ce nu s'a așteptat nimeni, punerea în reviziune a *dualismului* însuș, prin faptul, că Monarhul și-a dat învoirea să fie trecut în lege *tariful vamal autonom-ungar*. Prin aceasta independența economică a Ungariei a făcut un pas sigur înainte, și are să devină în curând o dorință împlinită a coaliției, și a tuturor Maghiarilor.

Spune apoi autorul articolului, că în parlamentul din Budapesta merg acum bine lucrurile, se votează cu celeritate uimitoare tot ce propune și ce cere guvernul, și ar merge lucrurile și mai bine, dacă n'ar fi *naționalistii*, cari mai pun câte o mică pedecă guvernului și dietei.

Și vorbește apoi scriitorul articolului despre acest grup parlamentar, la început nebăgat în seamă de Maghiari, despre partidul naționalist, cu multă căldură și recunoștință, amintind, că tocmai așa s'au început luptele naționale și dincolo de Leitha, în Austria, și rezultatul a fost acela, că astăzi popoarele de dincolo sunt

împăcate, și într'un ministeriu parlamentar șed alături Nemți, Cehi și Poloni, ca membri ai guvernului format din toate popoarele Austriei. Așteaptă deci, ca același lucru să se întâmple și în Ungaria, mai ales după ce se va introduce votul universal, o reformă neîncunjurat de lipsă; pentru că întocmai ca și Austria, statul ungar numai așa va putea prospera și se va putea întări, *dacă va deschide porțile parlamentului pe seama tuturor popoarelor cari îl formează.*

Astăzi naționalitățile nemaghiare din Ungaria sunt reprezentate numai prin 25 de deputați în parlamentul țării, un grup mic, care nu poate face nici o stricăciune Maghiarilor; și totuș primirea făcută în dietă acestei minorități parlamentare, și modul cum i-s'au respectat drepturile, — cu toate că ea reprezintă mai bine decât jumătate din populația țării, — e revoltător din cale afară, și scriitorul articolului numește procedura majorității *barbarie fără seamăn*, pentru că act de neînchipuită revoltă sufletească este acela, când unui grup parlamentar de 25 membri i-se deneagă dreptul de a fi reprezentat în comisiuni, unde ar avea datorința să controleze actele guvernului, ca singura opoziție pe care o are astăzi parlamentul ungar.

Și cu multă dreptate spune autorul articolului, că dacă lucrul acesta s'ar fi întâmplat în altă țară, de exemplu în Germania, dacă acolo majoritatea germană n'ar fi recunoscut pe Poloni, Alsațieni ori Danezi, de partid politic, de grup parlamentar, Europa întreagă ar fi sărit în picioare și ar fi înfierat după vrednicie această faptă contrară firii și legii. Sfătuește pe Maghiari, să-și schimbe tactica față de naționalități, pentru că o bruscare ca cea de până acum nu poate decât să amărase popoarele și să înăsprească și mai tare raporturile și de altcum încordate dintre Maghiari și Nemaghiari. Să și-o însemne bine Maghiarii, că

țara lor nu poate fi stăpânită de o singură rasă, căreia îi lipsește cultura înaltă, pe care o are poporul german din Austria, și totuș nici acesta nu a putut să rămână singur stăpân pe situația politică, ci a trebuit să o împartă cu celelalte. Așa se va întâmpla și în Ungaria!...

Acesta e pe scurt cuprinsul articolului din „Frankfurter Zeitung” scris cu privire la *era nouă* dela noi și mai ales cu privire la partidul naționalist din dieta ungară. N'avem nimic de adăus, decât un cuvânt sincer de mulțămire la adresa aceleia care l-a scris, și care a luat în apărare, după dreptate, naționalitățile din Ungaria; și apoi un și mai sincer cuvânt de admoniere la adresa gazetelor maghiare, că înzadar se mai încearcă să bagatelizeze și să zeflemizeze activitatea deputaților naționaliști din dieta țării, pentru că lumea nepreocupată de taxele impartiiale judecătorești le taxează activitatea după valoarea cea adevărată: *corectă, energică și impunătoare*. Ne vom ocupa de altcum și noi mai pe larg cu ea, la timp potrivit.

Dela conferențele învățătoarești.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferența învățătoarească din cercul II, întruinită în comuna Sâmbăta de jos, la 6/19 April c., de profesorul Dr. Aurel Crăciunescu.

(Fine).

Aici e misiunea principală a educației. Până a primi individul educație, după un plan, stă sub influința altor factori, a căror activitate la formarea maximele morale ale omului nu poate fi lăsată la o parte, ci trebuie considerată. Influență asupra omului are familia și societatea. Puterea principală în educație e mama, care prin puterea blândă a iubirii sale nemărginite, exerciază cea mai mare influență asupra sufletului copilului. Tatăl prin autoritate — *Wo nicht Pantofelheld*. Aceștia doi au o influență decisivă asupra formării conștiinței copilului prin aprobările și ertările lor.

În școală vine apoi autoritatea învățătorului. Dar nu e permis să difere ființa persoanei lui de aparițiile predate, prin cuvânt și exemplu.

În școală e ascultarea obligatorie, dela care ajungem apoi la ascultare liberă sau la starea aceea, când omul se supune legii pe baza convingerilor sale proprii; iar în ultima analiză omul recunoaște autoritatea Dzeiască, ca forul suprem judecătoresc. — Pentru copii instanța morală cea mai înaltă, e porunca părinților și a autorităților din societate.

Omul dezvoltat și matur se supune minții sănătoase, se supune instanței morale, dacă în pretenziunile conștiinței vede vocea inteligenței morale celei mai înalte, adecă voia lui Dzeu. Conștiința copilului e mai slabă ca a bărbatului. Copilul nu poate găsi pentru faptele sale, eventual rele, o justificare, ori scuzare, care să fie contrazicătoare maximelor morale generale, absolute.

Dar nu numai copii, ci și oamenii mari ascultă adeseori de autorități, cari îi seduc la o greșală; adecă se supun părerilor publice sau sociale, cari prea des sancționează răul și ignorează binele.

O formulare, adecă formare deplin egală și perfectă a convingerii noastre între toate împrejurările, e un ideal, care noi oamenii nu-l putem ajunge și care numai în Cristos s'a realizat.

Rein ne spune, că la dezvoltarea conștiinței conlucrează și părerile timpului, conștiința, obiceiurile religioase, arta, confesiunea și multe altele. Calitățile conștiinței depind și dela aplicările naturale ale fiecăruia și dela ocupația, însușirile și pațiile omului. Noi, prin educație și disciplină, trebuie să influințăm asupra dezvoltării și formării spre bine a individului.

Dar după cum știm aceasta se poate mai bine prin intuiție. Prezentarea abstractă a raporturilor etice nu e corectă, nu duce la scop și nu e îndestulătoare pentru a produce în sufletul copilului o convingere etică puternică.

Copilul de mic trebuie datat la iubirea adevărului și a binelui, el trebuie să învețe a suferi și a fi lipsit de plăceri și bucurii. Trebuie să l dedăm de mic la o activitate liniștită serioasă, în proporție

FOIȘOARĂ.

O dă

la sfîntirea bisericeii catedrale ortodoxe din Sibiu la 30 Aprilie 1906.

*Înălță-te măreț pe arcuri triumfale
Zidire măiestoasă, ce azi Te consacram.
Credință și iubire, și binecuvântare
De-a pururea la Tine căutând noi se așlăm
In legea noastră veche pe toți să ne nădărești
Și-n brațe pe toți fiii cu drag să ne primești.*

*Și lângă 'naltul nume, Andrei, care odată
Te contemplant mare altar de închinat,
Să 'nsemni și pe Ioan cu mâna cea bărbată
Ce azi din neîmîntă la Viață Te-a chemat,
Id secolii să 'nfrunte mărețea tazidire,
Și clerul cu poporul trăiască 'n fericire.*

Dimitrie Moldovan
protopop.

„Junimea” — greșală?

O rectificare.

În articolul meu trecut, despre neașteptata întovărășire a dlor *Il. Chendi* și *M. Dragomirescu*, am spus că acesta din

urmă a adus o învinuire nedreaptă dlui *N. Iorga*. Acum, ca făgăduința de a arăta aceasta să se împlinească și afirmația mea să nu pară gratuită, urmează dovada.

Calea cea mai ușoară ar fi să se stăruie asupra părții incriminate din conferența dlui Iorga și să se arete cum a înțeles-o dl Dragomirescu, — iar cetitorul s'ar putea dumeri singur. Sunt însă două motive, cari mă îndeamnă să rezumez conferența întreagă. Întâiul: ideile dezvoltate în ea sunt atât de importante și de actuale, încât gazeta aceasta își îndeplinește o datorință față de cetitorii ei făcându-li-le cunoscute (căci foiletoanele mele sunt mai mult decât manifestarea vr'unui sentiment de simpatie sau antipatie față de cutare, și decât răscolirea unor lucruri urâte și regretabile, cum pot părea unora), și pe urmă dl Dragomirescu vrea să-și sprijinească acuza pe „tot restul cuvântării” dlui Iorga.

Deci să vedem pentru ce și-a ridicat „toporul”?

Când au fost, în preajma sfintelor Paști, inimoasele mișcări pentru limba românească, în 20 Martie s'a ținut o adunare în sala dela Dacia. Cuvântări au ro-

stit străluciiți nuvelişti *Slavici* și *Delavrancea* și dl *N. Iorga*. Acesta din urmă a arătat „dorințele noastre, ale tuturor scriitorilor de acum, cred, în ce privește chemarea literaturii românești de astăzi”.

Până de curând literatura noastră era socotită ca un fel de „floare la ureche”, cugetarea românească era numai în vederea unor aplicații practice, iar „ideea românească era considerată ca o utopie a cătorva naiivi” (între cari au fost și acei mari junimiști, pe cari îi citez dta, dle Dragomirescu!). „Această concepție era o mare greșală”, fiindcă noi Românii, răspândiți sub atâtea stăpâniri străine, nu putem trăi „cu pomana de viață practică pe care ne-o aruncă fiecare zi”, ci trebuie să fim uniți prin legătura morală tare a unei limbi literare unitare, și fiindcă materialitatea poporului nostru vine dela unele idei mântuitoare, mărturisite de părinții, moșii și strămoșii noștri veacuri de-a rândul.

Aceasta se poate dovedi și cu ceea ce a făcut literatura pentru poporul român, începând din acel veac al XVII-lea, când marii cronicari au arătat că prezența lor ticălos, sub strivirea Turcilor, nu

va putea dura vecinic, fiindcă noi — în virtutea trecutului și a stăruirii pe aceleași locuri de când ne-am pomenit — avem un viitor de regenerare, care ne-a scăpat din vâltoarea culturii grecești, în principate, și în secolul următor; din veacul al XVIII-lea, cu marea contribuție culturală și națională a Ardealului, dusă în Țara Românească de dascălul Gheorghe Lazăr. Ideile acestea au prefăcut în curând toată viața românească. Ele au găsit nu numai scriitori meșteri, ci *apostoli*, între anii 1830—1859, pentru aceea au avut urmări așa de însemnate ca Unirea principatelor și activitatea atâtor literați. S'ar fi așteptat și pe mai departe ca literatura „să îndrume dezvoltarea politică și socială” a poporului românesc, dar scriitorii de după aceasta n'au mai înțeles chemarea lor în același fel. Ei n'au mai pornit dela „nevoile și aspirațiile poporului”, ci s'au întors, lacomi, spre civilizația Apusului, spre literatura universală (aproape numai franceză), în care n'au știut alege după trebuință. Deci scrisul lor n'a avut acel „caracter trainic și mântuitor”, în urma căruia să ajungă un factor esențial în dezvoltarea neamului. Atunci s'a înstră-

norma la cu puterile sale. Aceasta o facem prin împiedecare în lucruri rele și darea libertății în cele bune. Trebuie să arătăm față de el bunătate mare, dar nu și indulgență.

Știm că educația și disciplina au de scop ca să păstreze, să hotărască și să normeze întreaga ființă a individului. Dela început să poarte grije ca în general starea, adecă dispoziția sufletească a omului, să fie liniștită, clară, hotărâtă, să miște prin aprobare și mustrare, să admonieze la timpul potrivit și să îndrepte ce e greșit.

În general avem să înțelegem sub *păstrare*, guvernarea, adecă conducerea autoritativă spre a produce în elev sentimentul ascultării. Involuntar să ajungă el la convingerea, că unele lucruri nu sunt permise, se înțelege că aici trebuie să fim precauți, ca nu cumva din cauza lipsei puterilor, adecă fiind el îngreunat peste puterile lui, să nu poată plini lucrul. Liber și cu puterile sale să se rețină delă lucrul nepermis.

Sub *hotărâre* înțelegem rezultatul de a produce în elev puterea alegerii libere; el dela sine să se dedee la alegere, știind că orice acțiune a lui poate produce contra acțiune.

Sub *normare* sau *regulare*, înțelegem producerea acelei stări psihice, stabile în elev, ca el să-și impună de sine legi corecte pentru activitatea sa, să ajungă la aceea dispoziție sufletească liniștită, ca singur să-și oprească patimile și afectele extraordinare. Să producem în el judecată clară, sigură și liniștită.

Judecata o dezvoltăm prin studiu și prin dezvoltarea minții. Copilul trebuie să cunoască și să înțeleagă binele și adevărul. În el să se producă un dor după bine și adevăr, ceea ce numai atunci se va întâmpla dacă el pricepe toate, căci altfel „ignoti nulla cupido“.

Judecata etică corectă a copilului știm noi toți, că se dezvoltă prin istorioare, parabole, povești, mituri, în cari se expun judecățile morale cele mai frumoase.

Willmann ne spune, că în aceste aflăm istorioare și icoane alese și mișcătoare despre bunăvoință, maritimisitate, sinceritate, blândetă, iubire, abnegație toate pline de viață și totuși numai tipice.

Valoarea istoriei la formarea convingerii morale totdeauna a fost recunoscută, ca un factor foarte însemnat pe lângă religiune. Schiller zice cu dreptul, că istoria lumii e judecata lumii.

Pe baza principiului de abstracție formăm apoi judecata etică, ducând astfel pe elev la principiile necesare și în general recunoscute ca valabile.

Dar știința, adecă cunoașterea principiilor, încă nu e voință și faptă realizată; convingerea adecă, încă nu a devenit putere, care să stăpânească ființa omului. Aici lucră apoi educația, ca voința

persoanei să se supună, convingerii proprii a individului, luând totdeauna raporturile ideale ale voinței.

Educația pune pe elev în poziția, ca să-și poată arăta însușirile ideale în fapte; fapta lasă impresia durabilă și își întărește izvorul seu. Obicinuirea sau darea corectă e cea mai bună memorie a voinței.

Omul trebuie să ținască a ajunge acolo, ca voința lui să se supună, independent de bold, patima și pofta convingerii, care lucră pentru tot ce e nobil, frumos, ideal și adevărat. Adevărul și iubirea de adevăr sunt sprințul cel mai puternic al conștiinței. Unde nu mai sunt aceste începe minciuna, scade judecata, decade justiția, pierde sentimentul nobil și poporul se destramă și se pierde și precum un popor nu se ridică în masa întreagă, ci prin indivizi, așa și decăderea lui începe dela indivizi. Iar ca aceasta să nu se întâmple, trebuie să se îngrijească învățătorii, căci lor sunt încredințați indivizii unui popor, pentru a forma din mlădițele tinere, stejari puternici.

Că ce calități trebuie să aibă învățătorii, ca să poată crește bărbați conștiințioși, cred că fiecare din voi, care și-a ales această carieră grea, dar ideală, le cunoaște. Nici nu aflu de necesar a le și aminti, nici numai în treacăt chier, căci sunt convins, că fiecare din dvoastră e adânc pătruns de sentimentul datorinței, care îl are față de neamul, biserica și patria sa.

În împrejurările grele de acum, când întregul nostru popor geme sub suferințele timpului, creșteți bărbați cu conștiință și pătruși de sentimentul datorinței și neamului român se va ridica un monument „aere perennis“ și va scrie cu litere de aur numele dvoastră în istoria neamului nostru.

Declar conferința deschisă.

Tăria posturilor și a sărbătorilor.

De Tr. Scorobăț.

Viața bisericească a poporului românesc a fost în trecutul îndepărtat uniformă și foarte aspră. Se poate înfățișa complet din secolul al XVI-lea până la începutul secolului al XIX-lea, când icoana ei se spălăcește și întreaga ființă a poporului se premenește în înțelesul duhului vremii, care a dires puțin și a stricat mult din moștenirea nobilă și patriarhală a vieții bisericești.

Postul, legământul de curăție trupească și sufletească al creștinului, e o desăvârșită podoabă a țărânului român.

Cronicarii vechi se îndestuleau a zice despre un stăpânitor rău: „numai mâncările, benturile, primblările și alte necurății, acele le caută bine (Constantin Căpitanul despre Radu Șerban); Dumitru Cantacuzin: „carne în toate posturile mănă

cu Turcii dimpreună“, iar altul adăugă: „precum toți Grecii au această hereză, de ocăresc pe ceice au tocmă și au așezat sfinte posturi să le țină creștinii. Despre Ion Vodă așa scrie Ureche: „de lege își radea, că în postul cel mare s'a însurat și alte călcări de lege multe ca acestea făcea“. Iancu Vodă s'a zis Sasul, căci nu ținea tocmeala postului. Gașpar Vodă se temea a mânca de dulce pe față, dar a rămas răvașul cronicarului: „ce pe ascuns în toate posturile mănă carne“.

Despre Antonie Vodă din Popești înseamnă cronicarul: „în zi de dulce carne, carne cu apă și cu sare mănă, în zi de sec linte și fasole cu apă rece și cu sare“.

Ceice au însemnat acestea au fost reprezentanții intelectuali eșii din zona călduroasă de religiozitate și moralitate a țărânului vechiu de dincolo tot așa de curați și alcătuiți sufletește ca și țărânul de dincoace de Carpați. Despre ai noștri au însemnat această podoabă sufletească a neamului toți vânătorii sufletului nostru curat: pizmașa bisericească popistășască (Latinii și calvinii, cari au declarat tainele acestei practice bisericești superstiții și crederi deșarte și rătăcite.

Latinii, după concepția religioasă a poporului sunt *spurcați* și li se zice *Spurcă-Vineri* — pentru neținerea posturilor.

Vremea răsturnătoare de ordine bisericească și de perzare a datinilor religioase a Calvinilor o caracterizează Metropolitul urzitor al Unirii în sinodul din 1697 când spune, că Calvinii trimiteau iscoditori pe la Români, Mercurea și Vineria să vază, că postesc sau mănăncă carne, din care cauză poporul în zilele acelea ferbea în două vase, într'unul de dulce ca să poată arăta iscoditorului și într'altul de post, din care mănă, cum a învățat dela părinți că e lege și e creștinește.

Întâmplarea lui Sava Metropolitul cu călăul adus de Calvinii să-l boteze Vine-rea, pe care nu l-a botezat că n'a mănăcat de post, ce avea el înainte, încă se referă la măsurile furioase ale Calvinilor de a ne desmânta dela vechea noastră viață religioasă.

După Calvinii începe unda vremii catolice și învoiala religioasă a Românilor cu Iezuiții, ai căror Soborași cerură tăria posturilor, a sărbătorilor, a icoanelor, a călindarului vechiu și dreptul de închinare în limba neamului — și în acestea se reasumă religia simțită și deosebitoare a noastră. Punctele subțiri de dogmă n'au alterat nădejdea fericirii sufletești, și conștiința poporului nu s'a opăcit înaintea lor până ce poporul n'a auzit în biserică zicându-se „*spiritul sfânt*“ în locul terminului istoric: „*Duhul sfânt*“. Limba cârților rituale exagerat renoită a bisericii unite dă anză poporului de rând să crează că s'a scornit și o altă lege românească cu trecut și cu viitor deschilinit de legea sfântă și măreață a neamului românesc.

gomirescu rămân „probleme de strășnicie logică“ (Chendi), frazele răsucite cari propoveduesc estetica (vezi Doamne), cum e următoarea: „Cei ce din viața sufletească a unui neam biciuesc și alungă arta și poezia prefăcută și tendențioasă, mercantila sau silită, umflată, dar lipsită de miez, concentrată, dar lipsită de formă, caldă, dar fără temei, cu temei, dar lipsită de căldură“.

Și cu ferbințeli, adaogem noi.

Iar învățătură morală e aceasta. În ori ce caz e mai bine să aibă omul mai puțină știință, dacă aceasta îi omoară respectul de adevăr și simțul de cuviință, de cinste față de publicul cetitor (o, și de conștiința proprie).

Ion Paltin.

Vorbe înțelepte.

Libertatea e ca vinul care turbură creierii slabi. Oamenii trebuie să se obișnuiască cu ea, pentru a o putea gusta cu succes.

Lucrurile cari depind dela mulți nici odată nu succed bine.

Numai căile celor leneși sunt preserate cu spini. Pentru cei muncitori orice cale e netedă.

La începutul adoptării acelei forme de credință, ce se zice Unire, soborașii anului 1700 făcură canonul 21, care sună:

„Cari oameni nu vor țineă cele 4 posturi și nu vor posti cum se cade Vine-rile și Mercurile în post de pește, aceia să fie lipsiți dela biserică până nu-și vor cere iertăciune dela Papa și dela popor. (P. Maior Ist. bis. rom. p. 358).

Deși în primele începuturi se cinstea templă o biserică pacinică, în care să între după dorința și forța celorce ne-au născocit întreg poporul d'n această țară, majoritatea acestuia se retrage cu înfiorare din biserică cu Vlădica degradat de mai marii lui batjocoritori, care-și declară nepriceperea și nesiguranța-i morală pentru a-și pleca capul înaintea „pedagogului“ poruncit, îndreptătorul de aici înainte al năravurilor poporului român. Prin Unire a ajuns poporul unit în cătușile ierarhiei ungurești și întreg poporul românesc în mâna guvernului țării și a șezătorului pe tronul monarhic. În biserică noastră lipsită de păstor timp de 60 de ani s'a numit la 3 Sept 1761 administratorul sârbesc Dionisie Novacovici, după care au urmat ceilalți Sârbi cari împărtășiau poruncile puterii lumești credincioșilor ortodoxi și sub aspru legământ executau mandatele lor. Sub aceste căpetenii bisericești se institue conzistoriumul sibiian alcătuit din asesori, cu „preoți împărătești“, pus de guvern, din îndurarea căruia unitul Aron Budai Deleanul secretar de cameră a condus biserică noastră „între anii 1783 și 1810“ (Iorga Ist. lit. rom. V. II. p. 299).

O samă din decretale guverniale împărtășite poporului în scrisorile episcopiei ale Sârbilor s'a tipărit de dl Dr. Il. Pușcariu în vol. II. de: Documente pentru limbă și istorie — retipărite din „Telegraful Român“ din anii trecuți. În 6 Iulie anul 1780 sub nr. g. 1680 comunică conzistorul din Sibiu ordinul: „ca preoții să scrie toate poruncile împărătești și guvernalicești într'un anume *protocolum* — porunci cari se traduceau la guvern în limba poporului.

Cele 40 de legămături ale lui V. Moga din 1810 sunt reasumate din acele porunci, după cari se conducea mai înainte biserică noastră. În 5 Dec. 1816 sub nr. guv. 10741 se comunică epului Moga poruncă crăiască de deslegare de post a „*norodului românesc*“, care astfel s'a însemnat în protocolul poruncilor:

A sa Preaasfințită Mărire împărătească socotind precum că Românii cei săraci de legea neunită întru această mare lipsă de bucate s'ar ușura cevași dacă s'ar dezlega aceștia dela postul cel greu întru care dânsii după lege s'ar înfrână de mănăcarea și a laptelui, untului, ouălor și a brânzii, așa prin milostivul decret nr. 2 Nov. a. tr., eșit părintește, poruncește a sa Preaasfințită Mărire împărătească ca în chipul cum s'au făcut în vreme de foamete și de lipsă ce a fost la anul 1786, să se deslege norodul cel românesc de postul cel greu și pe vremea cât se va țineă lipsa aceasta de bucate de acum și preoții cu pildă și cu învățătură să se silească a-i pleca să primească dezlegarea aceasta fieștecine, dar bine să înțeleagă, că a sa Mărire împărătească numit pentru greutatea acestor vremi de lipsă poruncește deslegarea dela tăria postului (și nu alții să se deslege, nimei cei săraci și lipsiți) nici mai pe multă vreme decât până va țineă foametea. Fieștecare dară 2 lucruri să socotească adecă cum că legea poruncește să postiți (legea poruncește să nu uci- și acestea 2 porunci în vremea de acum la mulți așa să împlinește deopotrivă sie-și cât nu le pot țineă amândouă, cât caută au să se uci-gă pe sine cu foamea, au să nu postească și unii ca aceștia nu sunt datori a posti căci uciderea de sine este năcaz de moarte și au se uci-de cineva pe sine cu foamea au într'alt chip, tot uci-dere este și osândă vecinică este. Păstrarea vieții este mai întâiu decât postul, pentru aceea la sf. Pravilă la foaia 325 la canonul Sf. Apostoli glava 258 dezleagă dela post pentru încunjurarea bolii și primejduirea vieții, pentru aceea la Preaasfințit sinaxarul Duminecii lăsatului de carne zice că la ziua judecății nu va în-

inat și o mare parte a lumii românești învățate de literatura noastră, fiindcă află și mai mult, și mai bine și mai frumos spuse cele imitate de ai noștri. Acestea între anii 1860—1880.

Dar după anul din urmă s'au schimbat în mare parte împrejurările. „Pe de o parte s'a cunoscut mai bine, mulțumită și *Junimii* din Iași, literatura germană, și cunoașterea acestei literaturi germane, aducând încă un factor de influență întru formarea literaturii noastre moderne, a fost de un mare ajutor“. Iubirea, mai vechie, de literatura franceză s'a împreunat cu aceasta mai nouă de literatura germană, „încât cei ce au venit dela 1880 până în timpurile din urmă au curățit iarăși limba românească și gândul românesc, întrebând apoi trecutul nostru, întrebând toate cărțile literaturii noastre istorice“. Astfel ni s'a creat limba cu forme desăvârșite, în stare să exprime ori-ce gândire, ori-ce simțire.

Iar acum, când avem o asemenea limbă, scriitorii trebuie să se îndrepte — avându-se în vedere și preferințele lor individuale — către Românimăia întreagă, ei „trebuie să caute a cuprinde, a resuma, a exprima în forme superioare întreaga

simțire, întreaga cugetare întreaga conștiință și solidaritate unică a poporului român de pretutindeni“.

Acesta e miezul conferinței dlui Iorga. Cum se vede, nu e vorba nicăiri despre ce a găsit dl Dragomirescu, despre aceea că „Junimea a fost o greșală“.

Din contră, se accentuează rolul re-generator al acestei societăți literare, și încă de atunci, de când s'au putut vedea roadele activității ei izolate de mai nainte. Căci între 1860—1880 — vorbind în general — într'adevăr „literatura românească a fost greșit condusă“, cum se vede din criticele dlui Tit Maiorescu, al cărui ucenic se pretinde dl Dragomirescu, și din împrejurarea, constatată de mai mulți, că într'o bună îndrumare a literaturii și culturii noastre de atunci opera junimiștilor literari ar fi avut un rezultat cu mult mai mare și mai grabnic. Ba din fraza citată a dlui Iorga — singura privitoare la „Junimea“ — nu se poate scoate nici înțelesul acela, că singurul merit al ei ar fi răspândirea cunoașterii temeinice a literaturii germane, ci se relevă numai o notă a activității multilaterale a acestei societăți literare.

Prin urmare? Din articolul dlui Dra-

trebă Dumnezeu de post, pentru aceia când au flămânzit ucenicii lui Christos smulge spice de prin sămănături și mănâncându-i jidovii căci făcea ce nu se cade Sămbăta, Mântuitorul știind că ucenicii de foame fac aceasta, au pus cuvânt pentru dânsii, arătând că nimica nu greșesc dacă fac aceasta de foame, dar n'au cetit — zice, ce a făcut David, când a flămânzit el și celce era cu dânsul, cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a mâncat pâinile punerii înainte, care nu se cădea lor să le mănânce. Deci evanghelia din Vinerea a 4-a după Rusalii dintru aceasta mai sus zisă și dintr'altel asemenea acestora se cunoaște precum că peste vreme de toate vremile, lipsa și foamea poate dezlegă printr'acei, cărora li s'a dat putere de sus a legă și a dezlegă și norodul în locul postului să întrebuințeze rugăciunea, pocăința și năvăirea de furtisaguri, de uicideri, de curvii și jurământuri strâmbe de obiduirea părinților, de grăirea de rău, de pizmă, de învrăjbi și de alte păcate de moarte, părăsirea de acestea se primesc în post înaintea Domnului, iar la unele ca acestea nu se dă dezlegare. Pentru aceea fraților voastre această milostivă poruncă vi se face cunoscută, că cetind acestea pe înțeles înaintea saraților să vămați după povățuirea mai sus lăudatului decret de curte, oricari dintre poporeni fraților voastre va pofti dezlegare de post pentru lipsa hranei vieții ce este acum, să nu vă îndoiți a-i da blagosvenie și dezlegare dela tăria postului cu numele și blagoslovenia scaunului episcopesc, ca unuia ce ne-a dat putere a legă și a dezlegă cele ce se întâmplă între norodul lui Dzeu, despre care era să se împlinească milostivul decret guv. din 5 Dec. a. tr. nr. 10741 eșit, cum s'a urmat cu aceasta, relație încoace să faceți, să se aștearnă lumina-tului scaun episcopesc. Moh, 14 Februarie 1817. *Angel Faurovici*, protopop. scaun. Sibiiului. (Va urma).

De la sate.

Sfințirea bisericii din Goleș.

Ruda, 29 Maiu v.

Zi de bucurie a fost ziua de 28 Maiu v. a. c. pentru poporul nostru gr. or. rom. din filia Goleș, protoprezbiteratul Hunedoara, când nou edificata biserică s'a predat destinației prin Domnul protoprezb. tractual *Avram P. Păcurariu*, mandatarul Ecs. Sale Arhiepiscopului și metropolitului *Ioan Meșianu*.

În locul scunde și ruinatei lor biserice credincioșii acestei filii au ridicat o frumoasă biserică de piatră, spre mărirea lui Dumnezeu, care le-a dat tăria și puterea la suportarea tuturor greutăților împreunate cu zidirea acestui sfânt lăcaș de rugăciune necesar pentru mângăierea lor sufletească.

Și această putere divină a legii strămoșești a înrădăcinat-o în inimele credincioșilor de aici, rostul instructivelor sfaturi și povești ale șefului nostru tractual, *Avram P. Păcurariu*, care la toate ocaziunile de întâlnire cu poporul și-a ținut de datorință a-l lumina și al deștepta pe toate terenele de înflorire și prosperare.

Un factor principal întru susținerea credinței și legii strămoșești în sinul acestui popor de 30 familii e fără îndoială și administratorul *Iacob Ghișă* din Cinciș, care ca un preot demn de chemarea sa, a contribuit foarte mult la ridicarea bisericei amintite.

Ceremonialul religios s'a săvârșit de către mandatarul numit cu asistența preoților: *Iacob Ghișă* și *Iuliu Holder* din Ruda.

După terminarea sfințirii apei, a urmat actul sfințirii noului Sion, după prescripsele tipiconale; iar în urmă stropirea poporului cu apă sfințită.

Terminate acestea, s'a oficiat sfânta liturgie, la finea căreia, dl. protoprezbiter *Păcurariu*, după cetirea actului scris de Esc. Sa înaltpreașfințit domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan*, a rostit predică foarte instructivă și la înțelesul poporului, îndemnând poporul la ținerea cu tenacitate la credința și datinile bune strămoșești. Predica a fost ascultată cu mare atențiune din partea întregului public.

După terminarea predicii i-a cuvântul adm. *Iacob Ghișă* paroh în Cinciș și prin cuvinte alese, arată modul cum s'a ridicat noul Sion. Spune cum credincioșii de aici, conduși de dorul de a-și vedea visul împlinit, au adunat materialul, var, nisip, apă, cu spatele.

Mulțamește lăcrămând de bucurie poporului, pentru ascultare și supunere.

Terminate toate, la ușa bisericii s'a împărțit pomană; iar dl. protopop cu preoții asistenți au fost invitați la masa judei comunal, harnicul și zelosul episcop *Ticuța Pascu*.

Ca în tot local la astfel de ocazii, așa și aici s'au rostit mai multe toast. Domnul protoprezbiter a închinat întru lungă viață a Maiestății Sale Regelui; întru lungă viață a Excelenței Sale Metropolitului; și apoi întru sănătatea tuturor locuitorilor din Goleș.

Preotul administrator părintele Ghișă mulțamește dlui protoprezbiter pentru că a binevoit a satisface dorinței poporului și n'a pregetat a osteni până în comuna Goleș, spre a conduce actul sfințirii.

Iată cum o mână de oameni, bine conduși, fac lucruri bune și frumoase. Laudă lor și conducătorilor lor. *I. H.*

NOUTĂȚI.

Plătirea dărilor. Cu încetarea exlexului s'au deschis din nou casele oficiilor de dare pentru încassarea colosalelor sume restante. Foia oficioasă de Miercuri publică trei ordinațiuni ale ministrului de finanțe referitor la încassarea acestor dări.

Darea pe 1905 precum și cea pe pătratrul prim din 1906 fiecare om și-o poate plăti în rate astfel ca până în 30 Oct. 1906 să fie plătită o jumătate, iar până la sfârșitul anului 1907 cealaltă jumătate. După restanțele aceste nu se plătește camătă numai în cazul când dările aceste rămân în restanță și peste termenele de mai sus. Aceasta se referă însă numai la cei cu dare directă sub 200 cor. Cei cu această dare peste 200 cor. au să plătească din 15 Iulie începând după restanța lor și camătă. Aceste favoruri le are ori cine fără să facă anume rugare. Cei ce doresc ca să li se prelungească termenul de plată, ori cei cu dare directă peste 200 cor., dacă doresc să li se ierte camătă, pot să o ceară prin rugare (fără timbru) către direcția financiară respectivă.

Pe lângă aceasta îndrumă ministrul pe funcționarii administrației ca să purceadă foarte indulgent la încassarea dărilor, să nu aplice forța paragrafului, cu deosebire la cei mai inferiori, ci să caute să încasseze darea în astfel de timp când respectivul este capabil să o plătească.

Vorbirile deputaților români, roștite în dieta țării, vor apărea tipărite în broșură separată, de aceea încetăm cu publicarea lor. Notăm numai, că la discuția asupra proiectului de lege despre indemnizare a vorbit în ședința din 1 Iunie n. dl. *Dr. Teodor Mihályi*, în ședința din 2 Iunie n. *Dr. Ștefan C. Pop*, iar în ședința din 5 Iunie n. *Dr. Aurel Vlad* și *Dr. Iuliu Maniu*. Tot în 5 Iunie n. a vorbit apoi la discuția asupra contingentului de recruți *Dr. Alexandru Vaida Voevod*.

Cinste mare. Ctitorul bisericeii gr. cat. din Cluj, dl. *Stefan Havasi* (Oășanu), original din Sălagiu, a dăruit pe seama bisericeii gr. cat. ce se va ridica în Cluj considerabila sumă de 100 mii cor. Pentru acest frumos dar papa l-a decorat cu crucea de aur a ordinului sf. Silvestru în gradul de cavalier. Dl. *Havasi* e primul român, care s'a împărțit de această bine meritată cinste.

Distincție. Din București se vestește că Regele Carol a distins pe dl. *Dr. C. Diaconovich*, prim secretarul Asociațiunii, cu „Coroana României” în gradul de ofițer, pentru meritele câștigate cu edarea „Enciclopediei Române”. Cu același ordin însă în gradul de cavalier, a distins și pe librarul *W. Krafft*.

Jubileul reuniunii femeilor române sălăjene, se va ține după cum am fost anunțat, în 26 Iunie n. c. în Șimleul-Silvaniei, după programul următor: La orele 8 dimineată serviciu dumnezeesc. Va cânta corul teologilor din Gherla. La orele 11 ședință festivă. La ora 1 prânz comun în sala teatrului orașenesc. Sara la 7 și jumătate concert, în urmă dans.

Regele Oscar al Svediei e bolnav greu. Medicii au declarat, că nu-l pot mântui. Sufere de boală de inimă, și de calcificarea sângelui, din care nu l mai poate scăpa nime.

Deficit Miercuri a fost prezentat senatului capitalei rațiociniul pe anul 1905. Acesta este primul rațiociniul al Budapestei care se încheie cu deficit. Intratele au fost 38 mil. 925952 cor. eșitele 40 mil. 66048 cor. Diferința e deci un mil. 734535 cor. Luând în conziderare unele restanțe ne-

plătite în anul 1905 precum și starea de exlex diferența aceasta se micșorează cu sumele acestea. Cu toate acestea rămâne suma de 378 810 deficiu curat, pe care numai un eventual plus curat al anului acestuia îl poate acoperi.

Domul Iorga bolnav. Cu multă părere de rău dăm știrea primită din București, că dl. *Iorga* e atins de câteva zile de o boală gravă. Trei medici veghiază la patul bolnavului și și dau toate silințele să redea pacientului luciditatea spiritului. Deși adversari, dorim bolnavului grabnică și deplină însănătoșare.

Promovări. La universitatea din Cluj, doi tineri români, dl. *Simeon Oniciu* din Abrudsat și dl. *Basil Perția* din Ibașfalău au fost promovați ca licențiați în farmacie.

Monte Carlo. În acest cuib unde pelegrinează atâtea milioane la altarul norocului s'a impușcat în zilele trecute un fecior tinăr *I. Fibich* din Lemberg, după ce a pierdut la masa de joc 150 mii cor.

Grindină mare și foarte multă a căzut Marți în 31, după cum ni se scrie, asupra comunei *Bundorf*, și în 3 minute a zădărit tot. A fost noroc că a căzut numai pe o comună și o parte din hotar, unde e sămănat cucuruzul. Cu lopețile au adunat oamenii grămezi prin curți și până a treia zi mai era grindină netopită. A nimicit de tot legume, flori, poame, cari cu crengi cu tot au fost rupte.

Comune fără apă. Până când pe la noi comunele stau să se înecă în apa belșugului de ploi, comunele Elveției se plâng că duc mare lipsă de apă. Comunele din jurul Bernului au înaintat rugare la senat ca să le ajute, că de nu sunt expuse peirei ori sunt siliți oamenii să ia lumea în cap.

Trăsnet. În primăvara asta când belșugul norilor zi de zi s'a coborât asupra giliilor noastre totdeauna însoțit de înspăimântătoarea muzică a tunetelor ne-au venit multe vești despre urgia fulgerului ucigător. Acum iar ne vine știrea, că într-o comună a ucis fulgerul în câmp 15 oameni deodată.

Leac contra ofitei. Profesorul *Zalmette* din Paris a spus de curând în Academia franceză, că lui i-a succedat să imunizeze niște viței în contra tuberculozei, introducând prin lapte în corpul lor zi de zi o anumită cantitate de bacili de tuberculoză. El crede că pe calea aceasta s'ar putea face copii rezistenți în potriua acestei boale.

Soră ucigașă. În orașul Riga a fost impușcat un anumit *Littenbach* de sora sa. El trăia în comun cu sora sa. Mirele acesteia, a cerut ca ea singură să fie proprietara casei, ceea ce fratele n'a voit. Ea, ca să scape de el, l'a omorât.

Preot înecat. Un preot catolic *Du-jardin* se asigurasă pe suma de un milion franci în favorul neamurilor. Acum de curând preotul a fost aflat mort în lacul din grădina sa. Era cu picioarele și mâinile legate. Omorul e foarte suspect mai ales din cauza asigurării.

Foamete. Scriu foile, că în unele părți ale Rusiei băntue o foamete grozavă. Unele comune au rămas pustii. Poporul a ajuns să mănânce iarbă fiartă.

PARTEA LITERARĂ.

Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii, pe anul 1906.

Academia Română din București publică concurs pentru următoarele premii ce se vor decerne din partea ei în primăvara anului viitor:

A. Premii pentru cărți publicate.

I. Premiul Năsturel, de 4.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1907 unei cărți scrise în limba Română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Octomvrie 1908.

II. Marele Premiul Năsturel, de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909 unei cărți scrise în limba Română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu, este până la 31 Octomvrie 1908.

Notă. — În privința Premiilor Năsturel se pun în cunoștința publicului următoarele dispoziții din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea Academică Română va avea a premii din veniturile fondului Năsturel o carte tipărită originală, în limba Română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicație apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

„1. În trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 L. n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numi „Marele Premiul Năsturel”, operei care va fi judecată ca publicație de competență ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'insul valoarea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu această a doua serie de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

„a) Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române;

„b) Scrieri de religione ortodoxă, de morală practică și de filozofie;

„c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

„d) Tractate originale despre științele exacte;

„e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrație și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

„f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

„g) Dicționare limbice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adevă la limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

„h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adevă relativ la artele plastice; arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va putea aprecia, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele arte;

„i) Scrieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aș dori să se acorde „Marele Premiul Năsturel”, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale.”

III. Premiul Statului Elirde-Bădulescu, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea literară, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1906.

IV. Premiul Adamachi, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea istorică, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, — de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1906.

V. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907 pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Termenul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1906.

(Va urma).

Posta redacției.

Zanu. Primit. Se va publica cât mai curând.

Nr. 352 F. G. 1906.

[120] 1—3

CONCURS

Spre scopul conferirii de **stipendii** din „**Fundațiunea lui Gozdsu**” pe anul **școlar 1906/7** pentru școlarele medii, facultăți, universități și școlarele de cadeți militari la armata comună și honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezătorilor provăzută cu clausula parohului competent, că și de prezent aparțin la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să substearnă studenții dela școlarele medii atestatul despre anul școlar 1905/6, iar cei de facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voiește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la cazul, dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescristă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvirea școlarelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p. I, a) — c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor estrada comanda școlarelor militare, dacă concurentul va documenta, că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunii lui Gozdsu (Budapesta, VII. Hollóteza 8 sz.) până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor ca până la termenul sus indicat, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1905/6 căci altcum li-se va sistă stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite, sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în conziderare.

9. În interesul expeditiei regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i se trimite soluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdsu, ținută în Iunie 1906.

Comitetul.

[121] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de **învățător** devenit vacant la școala centrală română gr-ort. din **Bran**, protopresbiteratul **Bran**, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul anual de 600 cor., plătit în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brăne.

2. 3 stângini de lemne în natură.

3. Cartir în natură în edificiul școlar.

4. 1/4 jugăr de pământ, eventual 12 corane.

Dela învățător se pretinde să fie cântăreț, — ca să poată conduce strana în bisericile brăne și să cânte la sfânta liturgie cu elevii.

Petenții au să amintească în petițiunile lor, că nu vor face pretensie la cuincuenal, decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a și așterne rugărilor preaonoratului oficiu protopresbiterat gr-ort. în Zărnești.

Bran, din ședința eforiei școlaei centrale, ținută la 1 Decembrie 1905 st. v.

George Babeș,
prezident.N. Runceanu,
notar.

Vidi.

Ioan Dan,
administr. protopopesc.

Nr. 204—1906.

[122] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa III, **Sârbi**, tractul **Ilia**, prin aceasta se publică a doua-ora concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat și au a se prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare în biserică, pentru a cântă, respective a celebră și cuvântă.

Ilia, 4 Maiu 1906.
În conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiterat gr-ort. al Iliei.

George Oprea,
protopresb.

Ad. Nr. pp. 526—1905. [118] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna **Agribiciu** prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a și așterne cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu, și sunt poftiți a se prezenta înaintea alegătorilor în termenul prescrist, în vr'o Duminecă sau sârbătoare, pentru a cântă, respective a celebră și cuvântă.

Cluj, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiterat român gr-ort.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 356—1906. [119] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul **Lupșa**, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să și trimită cererile lor cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiterat, și să se prezente în vr'o Duminecă ori sârbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântă, respective a celebră și cuvântă.

În conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ofenbaia, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiterat gr-ort. al Lupșei.

Vasile Gan,
protopresbiter.

Nr. 2812 Epitr. 1906. [116] 3—3

CONCURS

Pentru trebuințele seminarului arhidiecezan în cursul anului școlar 1906/1907 se recere liferarea de **100 stângini lemne de fag**, neplutite, din fața soarelui, cari să fie așezate în seminar în cursul lunilor Iulie și August 1906.

Ofertele să se adreseze în scris la conzistorul arhidiecezan până la 30 Iunie a. c. Sibiu, la 20 Maiu 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 329 1906 [113] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școlarele populare confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Porcești**, postul al doilea și al treilea de învățător sau învățătoare, cu salar anual de câte 600 coroane, cartir și lemnele necesare pentru foc.

2. **Ucea inferioară**, postul de învățător cu salar anual de 600 coroane, cartir și lemnele necesare pentru foc.

3. **Viștea superioară**, postul al doilea de învățător cu salar anual de 600 coroane, cartir și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterat gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek, Szabvármegye) până la termenul susindicat, cu acea observare, că reflectanții să se prezinte în vr'o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cântă și face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instrui copii de școală în cântările bisericesti și a cântă cu ei în biserică la sfânta liturgie. Cuincuenaliile se vor socoti numai după anii de serviciu ocupați dela alegere.

Avrig, 23 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Cădea
protopresbiter.

Comunicarea trenurilor în Sibiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septembrie 1906.
Plecare dela gara din Sibiu.
La orele 4.6 dimineața spre Turnu-roșu, Căneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraș, Turnu-roșu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Căsnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
La orele 7.31 dim. spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Săliște, Vinț, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roșu, Căneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraș.
La orele 1.45 d. a. spre Căsnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septembrie).
La orele 3.42 d. a. spre Săliște, Sebeș, Vinț, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copșa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septembrie).
La orele 8.25 seara la Căsnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Săliște, Sebeș, Vinț, Alba-Iulia, Teiuș, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiu.

La orele 3.58 dim. dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 7 dim. dela Căsnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnu-roșu și Făgăraș.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septembrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 12.57 d. a. dela Copșa-mică, Brașov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Căsnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnu-roșu, Căneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septembrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septembrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 8.59 seara dela Făgăraș.
La orele 9.15 seara dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Căsnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnu-roșu, Căneni, Piatra, Corabia, București.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceală la mână, picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburile cari nu sunt mai vechi
[2] 193 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

„Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Mersul trenurilor valabil din 1 Maiu 1906

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren de accel.	Tren de pers.	Tren de accel.		Tren de pers.	Tren de accel.	Tren de pers.	Tren de accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl. Viena	sos. 3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7.25	10.10	2.00	Budapesta (gara centrală).	6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00	Szolnok	2.34	11.19	4.13	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos. Arad	pl. 9.30	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.04	pl. 8.50	8.08	10.50	4.04	
4.13		6.46		Glogovaț	8.38		10.35	
4.35		7.06		Györök	8.16		10.10	
4.46		7.16		Pauliș	7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42	Maria-Radna	7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54		Conop	7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09	Bérvava	6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42	Soborșin	6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01	Zam	5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34		Gurasada	5.19		7.19	
8.07	2.32	9.42	9.24	Ilia	5.10	5.45	7.06	1.42
8.23		10.03		Branicica	4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50	Deva	4.27	5.20	6.29	1.16
9.16	3.07	10.41	10.01	Simeria (Piski)	4.12	5.03	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33	Orăștia	3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44		Șibot	3.10		5.09	12.19
10.30	4.01	12.04	11.01	Vințul de jos	2.44	4.09	4.44	12.05
10.49	4.27	12.24	11.14	Alba-Iulia	2.30	3.57	4.23	11.26
11.25		12.58	11.35	sos. Teiuș	pl. 2.00	3.33	3.55	

Vințul-de-jos—Sibiu.

Tren micst			tr. d. p.			tr. d. p.	Tren micst			
—	2.00	7.43	4.11	plcă	Vințul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeșul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Călnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunța		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeș		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Săliște		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnușor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plcă	7.57	1.52	3.42	—

Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș

tren de persoane			tren mixt.			tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.15	9.23	3.02 12.41
3.34	6.27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33 11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58 11.20
		tr. mixt.	—		Sibiu		—		
4.20		1.30	—	pl.		sos.	—	7.16	8.59
5.07		2.22	—		Tâlmăciu mare		—	6.29	8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48	7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.33	4.42

Notă. Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre înseamnă orele de noapte.